

Споразумение на кметовете
за климата и енергията
ЕВРОПА

Изграждане на устойчивост чрез адаптиране на местно равнище

 **окончателен доклад по Механизма за
подкрепа в областта на политиките**

POLICY SUPPORT FACILITY

From planning to implementation
of adaptation actions at local level

Кратко описание на Механизма за подкрепа в областта на политиките (PSF)

В стратегията на ЕС за адаптиране от 2021 г. се подчертава, че ефективните действия за адаптиране се осъществяват на местно равнище. Ето защо Европейската комисия стартира Механизма за подкрепа в областта на политиките в рамките на Конвента на кметовете – Европа, за да помогне на местните и регионалните власти да разработят и приложат мерки за адаптиране към изменението на климата с реален акцент върху преминаването от етапа на планиране към изпълнение.

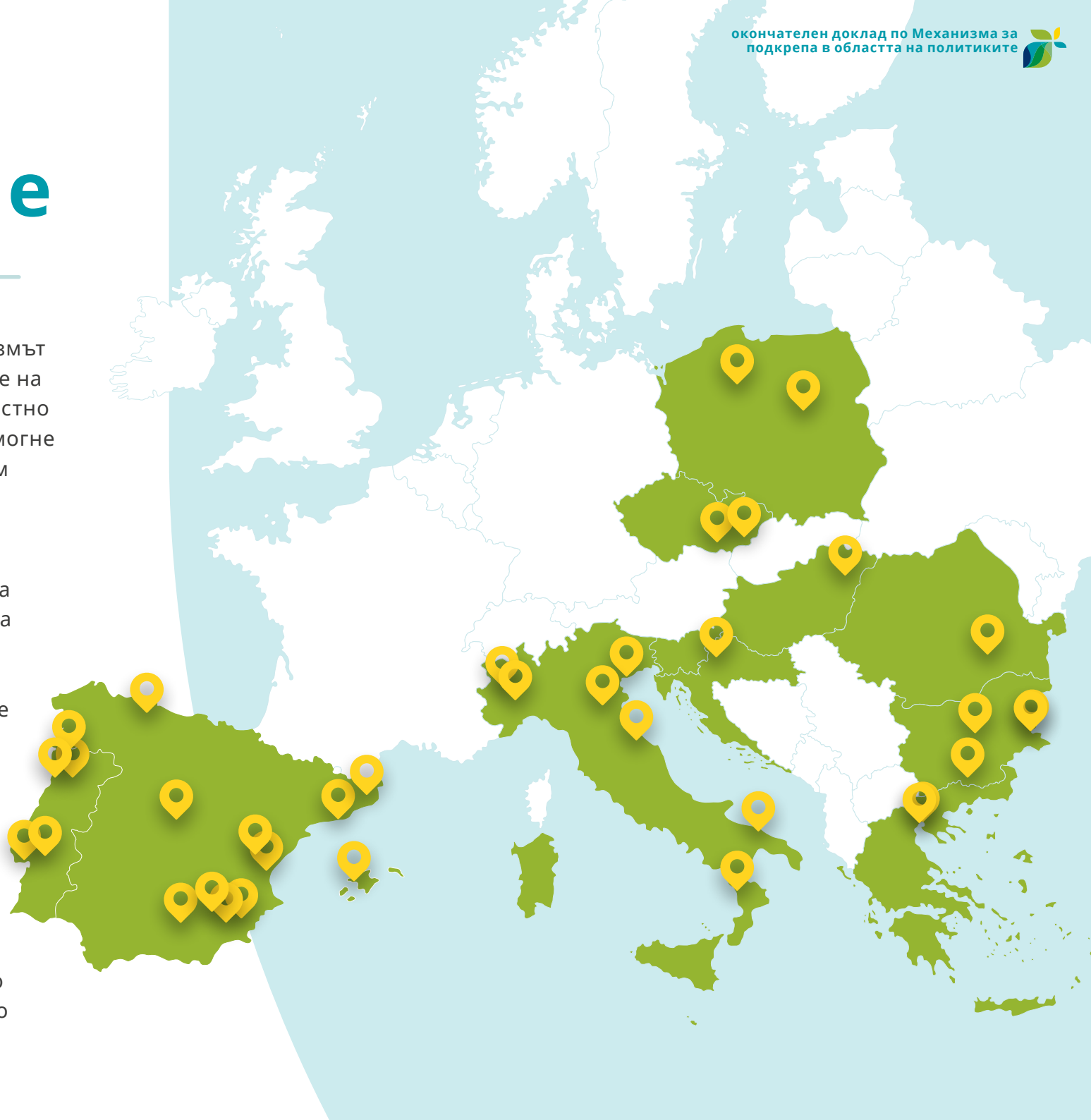

Въведение

През последните две години Механизмът за подкрепа в областта на политиките на Конвента на кметовете работи съвместно с градове в цяла Европа, за да им помогне да прилагат мерки за адаптиране към изменението на климата.

Механизмът — двугодишна пилотна програма, която се проведе в периода 2022–2023 г. — се оформи в рамките на четири модула. Чрез поредица от национални семинари, в които участваха представители на местните власти от 12 държави членки и бяха представени възможности за обмен на опит и експертни познания, регионални и местни власти от цяла Европа получиха съобразена с техните нужди помощ за разработване и прилагане на мерки за адаптиране, като по този начин се насочиха към изграждането на допълнителна устойчивост спрямо изменението на климата.

Настоящият доклад обобщава основните изводи от тази двугодишна програма и разглежда четири тематични области. В този интерактивен доклад са разгледани различни теми – от **финансиране** и **справедлива устойчивост** до **възстановяване на природата** и **намаляване на риска от бедствия** и чрез него ще получите достъп до ресурси, като конкретни примери, подкастове и уебинари, които разкриват опита на градовете по пътя им към укрепване на тяхната устойчивост спрямо изменението на климата и прилагането на мерки за адаптиране.

4

тематични
области

12

държави
членки

36

града,
получаващи
техническа
помощ

10

града,
участващи в
партньорски
обмен

Над 250

представители
на местни
власти,
участвали в
12 национални
семинара

Намаляване на риска от бедствия

Намаляване на риска от бедствия

Броят на бедствията, свързани с климата, се увеличава. В сравнение с последните 20 години тези климатични събития почти **са се удвоили**, което още повече задълбочава съществуващите неравенства в рамките на държавите и между тях. Градове и региони в цяла Европа са засегнати от екстремни климатични явления и природни бедствия с епизоди на суша, горски пожари, горещи вълни, бури и проливни дъждове. Летните месеци на 2023 г. бяха най-горещите в историята, което показва, че вероятността от подобни бедствия е по-висока. Дори извънредно топлото лято не е причината за влошаване на ситуацията – то по-скоро сигнализира за тази промяна.

При бедствия, свързани с климата, често най-много страдат именно най-уязвимите общности и именно тези групи имат най-малък капацитет да се адаптират към тях. Климатичните бедствия обаче са свързани не само със социални разходи, но и с икономическа цена. Между 1980 г. и 2022 г. свързаните с климата екстремни явления са причинили икономически **загуби на активи, оценявани на 650 млрд. евро в държавите членки на ЕС**, от които 59,4 млрд. евро са усетени само през 2021 г., а 52,3 млрд. евро – през 2022 г. Това налага общностите в цяла Европа да си набавят необходимите ресурси, за да намалят уязвимостта си и излагането си на рискове. Превантивните мерки и плановите за действие при кризи могат да спомогнат за намаляване на социалното и финансовото въздействие на бедствията, свързани с климата.

Разработването на пътни карти, които да могат да се използват от местните власти и обществените организации за предприемане на действия по време на бедствия, свързани с климата, може да помогне да се гарантира, че жителите на даден град, и по-специално най-уязвимите от тях, ще бъдат подготвени.

В контекста на колективните действия градовете и регионите играят решаваща роля за изграждането на устойчивост. Това означава изпълнение на действия, които увеличават устойчивостта на градската и регионалната инфраструктура при такива събития, и намаляване на щетите при настъпване на такива събития, включително икономическите загуби и смъртните случаи.

За целта е необходим технически капацитет, с който не всички градове разполагат и към който се стреми PSF. В рамките на програмата PSF 13 града и региона получиха подкрепа от експерти по намаляване на риска от бедствия и застроена среда, за да повишат устойчивостта на градовете си към екстремни явления чрез прилагане на действия за адаптиране.

Включващи от мерки за контрол на наводненията в Асти (Италия) до климатични убежища във Валенсия (Испания), конкретните примери от тези градове могат да Ви помогнат да разберете как да приложите подобни мерки за намаляване на риска от бедствия във Вашата общност.

**„момента не говорим за изменение на климата,
а за криза в климата. Мислете глобално,
но действайте на местно равнище. Достигнете
до равнището на регионите и общините,
за да осигурите решения навсякъде.“**

Evangelos Gerasopoulos

Директор на Института за научни изследвания в областта
на околната среда и устойчивото развитие към
Националната обсерватория в Атина
(Национален семинар по PSF в Гърция – Адаптиране към
изменението на климата: предизвикателства и перспективи)

Още материали

УЕБИНАР

Fostering a local just
resilience – part 2 – Reducing
the risk of disasters

ПОДКАСТ

Ion Sola Torralba on Assessing
adaptation, Март 2023 г.

Thessaloniki adapts,
юни 2023 г.

Barrelling forward in
Debrecen, ноември 2023 г.

Mining for Inspiration,
януари 2024 г.

В НОВИНИТЕ

Accelerating adaptation in
cities to reduce climate risks –
Март 2023 г., The Mayor.eu

Възстановяване на природата

Възстановяване на природата

Възстановяването на природата и екологосъобразните решения са важни мерки за адаптиране поради многобройните ползи, които могат да осигурят за различните сектори. Това включва смекчаване на последиците от изменението на климата, опазване на биологичното разнообразие, намаляване на шума, ангажиране на гражданите и др. В стратегията на ЕС за адаптиране синята и зелената инфраструктура се определят като „печелившо при всякакви обстоятелства решение“, което „осигурява едновременно предимства за околната среда, социалната и икономическата сфера и помага за изграждане на устойчивост по отношение на изменението на климата.“

И все пак според Европейската комисия, **81% от местообитанията в ЕС са в лошо** състояние и се нуждаят от възстановяване. Всяко едно инвестирано евро в мерки за възстановяване на природата обаче носи ползи в размер на **8 до 38 евро**. Ето защо са необходими спешни действия, за да се даде възможност за дългосрочно и устойчиво възстановяване на биологичното разнообразие и природата. Съгласието между различните заинтересовани страни относно високите амбиции на Закона за възстановяване на природата показва спешната необходимост от преодоляване на този проблем на равнището на ЕС, включително без допускане на нетна загуба на зелени градски пространства до 2030 г. и увеличаване на градските пространства с 5 % до 2050 г.

Възстановяването на природата и разработването на природосъобразни решения в градски контекст обаче невинаги е лесно. Ако се прилагат неправилно, това може да доведе до поредица от **отрицателни последици**, включително пренебрегване на правата на коренното население и на уязвимите общности, допринасяне за джентрификацията, несправедливо разпределение на благата, насърчаване на индустриалното земеделие и засаждането на монокултури, заграбване на земи, разселване на общности и липса на реален принос за биологичното разнообразие и целостта на екосистемите.

За да се избегнат подобни проблеми, е необходима техническа подкрепа, за да се гарантира справедливостта на този процес и стимулирането на прехода към устойчивост на местно равнище. Съсредоточаването върху прилагането на местно равнище може дори да бъде двигател за разпространение и разширяване на мащаба. Със съдействието на Механизма за подкрепа в областта на политиките 12 града с помощта на експерти предприеха действия за прилагане на природосъобразни мерки, включително възстановяване на съществуващите природни ресурси и укрепването им с цел създаване на екологосъобразна градска мрежа. Вдъхновете се от поредицата от конкретни примери по PSF, насочени към възстановяването на природата в съответните общности – от екологични коридори в Бидгошч (Полша) до засаждане на дървета в Сетубал (Португалия).

“Природните решения имат особено важна роля при справянето с климатичните предизвикателства. Опазването и развитието на градските зелени системи подготвя почвата за постигане на общите цели за нисковъглеродно общество.”

Ренета Колева

Заместник-министър на околната среда и водите
(Национален семинар по PSF в България – „Интегриране на мерки за смекчаване и адаптиране към измененията в климата“)

Още материали

ПОДКАСТ

Teaming up to adapt, октомври 2023 г.

В НОВИНТЕ

Knowledge exchange to build resilience: what cities can learn from one another as they adapt to climate change
юли 2023 г., Европейска
комисия

Справедлива устойчивост и благосъстояние

Справедлива устойчивост и благосъстояние

Не е достатъчно просто да се разработят мерки за устойчивост по отношение на изменението на климата. Трябва да гарантираме равномерно разпределение на ползите от действията за адаптиране и ограничаване на неравенствата. Осъществяването на справедлив преход и осигуряването на благосъстояние за всички е единственото възможно решение.

Въпреки че изменението на климата засяга всички нас по различни начини, най-уязвимите хора и общности са сред най-застрашените от отрицателните последици от изменението на климата и разполагат с **нисък капацитет** за адаптиране към тях. Тъй като уязвимостта към изменението на климата е различна в различните региони, въздействието върху уязвимите общности трябва да бъде съобразено с местния контекст. Това означава да се вземат предвид физическите, икономическите и социалните условия.

Неотчитането на справедливостта при разработването на мерки за адаптиране може да доведе до скъпоструващи социални последици. Липсата на съображения за справедливост и целесъобразни процеси може да доведе до **„несполучливо адаптиране“**, в резултат от което е възможно преразпределяне на тежестта или дори до увеличаване на рисковете за някои региони или групи.

Как тогава местните власти могат да гарантират надлежното отчитане на елемента на справедливост при разработването на мерки за адаптиране и устойчивост? Необходимо е просто устойчивостта да бъде взета под внимание от самото начало. Включването на информация от различни групи заинтересовани страни, особено от най-уязвимите, разглеждането на специфичните нужди на уязвимите групи, които са най-засегнати от въздействието на климата, и отчитането и зачитането на многообразието може да бъде ефективно начало.

Перспективата за справедливост може и трябва да бъде включена в различните мерки за адаптиране към изменението на климата, за да се гарантира тяхната социална устойчивост в дългосрочен план. В рамките на Механизма за подкрепа в областта на политиките 10 местни и регионални органи на управление осъществиха проекти в областта на климата, насочени конкретно към подобряване на справедливостта по отношение на климата и благосъстоянието на най-уязвимите. Вижте няколко конкретни примера, насочени към справедливата устойчивост в общностите, включващи от проект за справедлив преход в регион Венето (Италия) до разнообразни начини за ангажиране на заинтересованите страни и интегриране на адаптирането в договора за климата на града в Солун (Гърция).

„Всичко може да се промени. Именно поради тази причина това е нещо, което всеки трябва да прави всеки ден. Защото няма как да знаете точно коя капка ще накара чашата да прелее. Не знаете коя капка ще доведе до промяна.“

László Radics

Кмет на Репцесемере, Унгария

(Национален семинар по PSF в Унгария –

„В общност за обитаеми селища“)

Още материали

УЕБИНАР

Fostering a local just resilience – part 3 – Integrating the social dimension into planning adaptation

ПОДКАСТ

Alexandra Popartan on just resilience, февруари 2023 г.

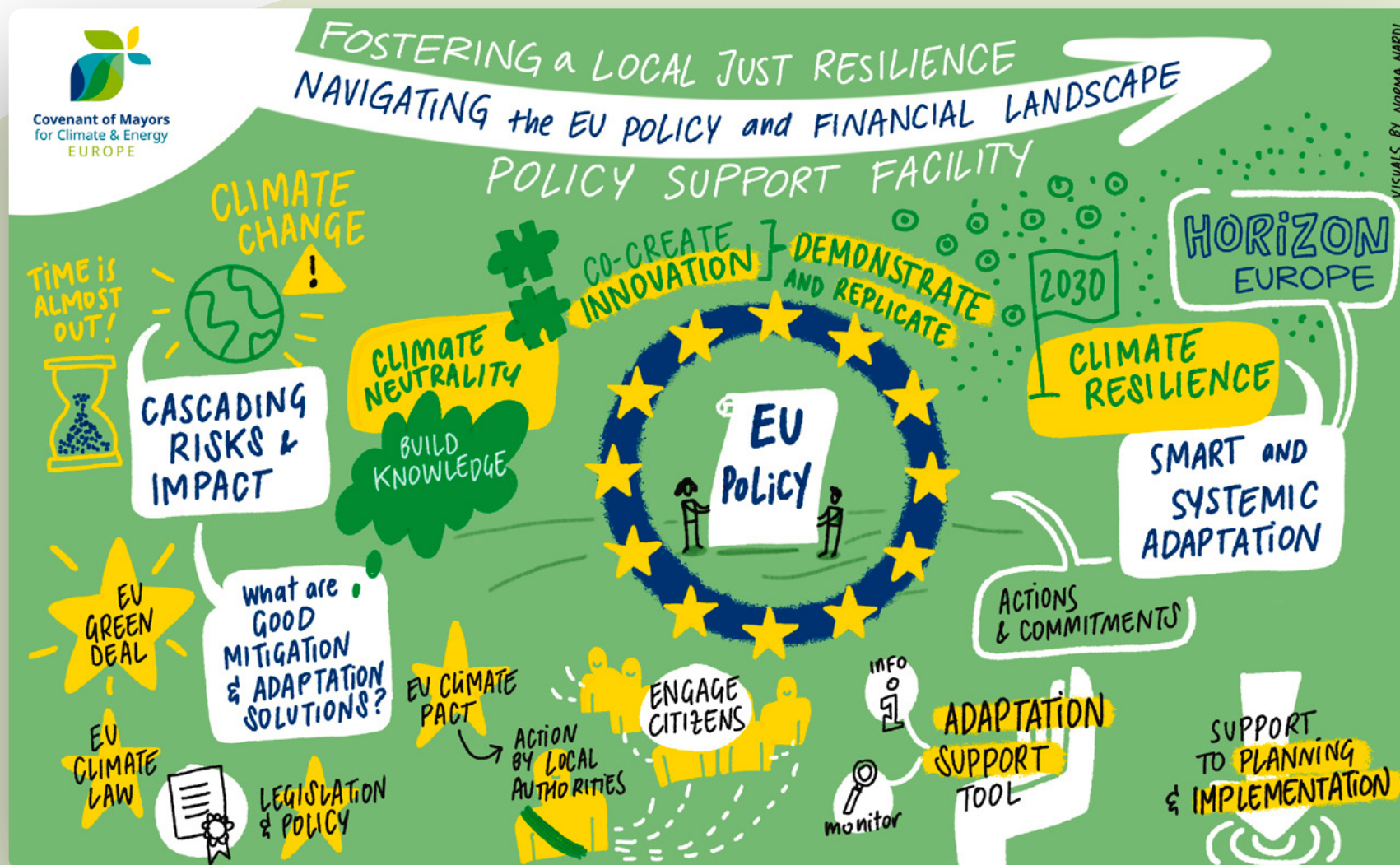
Saša Heath-Drugovič on Celje on making change a reality, септември 2023 г.

В НОВИНИТЕ

The Uneven Burden of Climate Change in Cities – Март 2023 г., The Mayor.eu

Финансиране

Финансиране

Когато в отговор на нарастващите кризи в климата е необходимо изпълнение на действия за адаптиране, създаването на финансова среда, подкрепяща този процес на местно равнище, е от съществено значение. Това означава осигуряване на финансиране и финансови потоци през целия процес на планиране, изпълнение и наблюдение на действията за адаптиране в различните сектори.

Въпреки че комбинирането на публично и частно финансиране за осъществяването на обществените амбиции продължава да бъде проблем при посрещането на нуждите от адаптиране, градовете и регионите често срещат трудности в ориентирането и достъпа до наличните възможности за финансиране, както и в привличането на инвестиции. Необходимо е да се обединят усилията на различните заинтересовани страни за насочване и приоритизиране на действията за финансиране на адаптирането на местно равнище. Това означава, че сътрудничеството продължава да бъде основен елемент на успеха. По същия начин иновативните инструменти за финансиране, като взаимни инвестиционни фондове, облигации за (устойчивост срещу) изменението на климата и публично-частни партньорства, могат да послужат като алтернативни варианти за финансиране на мерките за адаптиране.

ЕС подкрепи някои инициативи за ускоряване на устойчивия и екологичен преход на градовете и регионите чрез преодоляване на разликата между амбициите за устойчивост и възможностите за финансиране. Например от 2018 г. насам „Пазарът на интелигентните градове“ е обезпечил 130 екологични проекта с инвестиции от порядъка на около 670 млн. евро.

От ключово значение също така е капацитетът за събиране и анализиране на данни. Данните за климата предоставят информация за нуждите от финансиране на мерките за адаптиране, а пълната картина оказва влияние върху точния начин, по който местните и регионалните органи на управление могат да извършват оценка на финансовите си нужди. Достъпът до финансиране може да бъде улеснен не само посредством данните, но и чрез политическо ангажиране. Необходими са политическо ръководство, осведоменост и подкрепа за насочване на публичното и частното финансиране към изпълнението на проекти за адаптиране. За постигане на тази цел е необходимо в стратегиите за устойчивост да се включат иновативни механизми за финансиране.

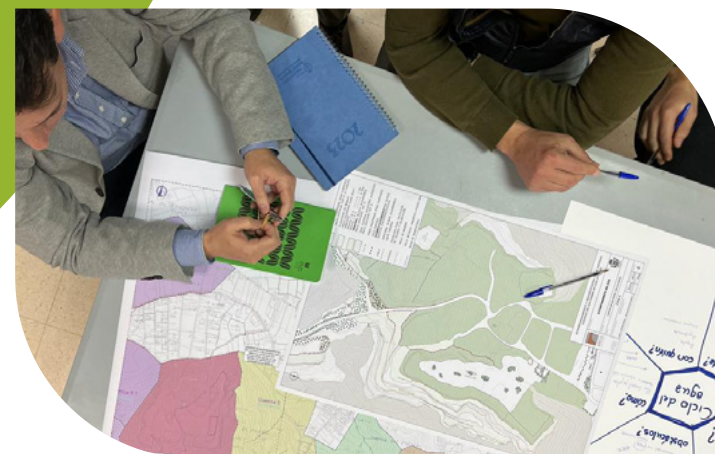
За да могат действията за адаптиране да се осъществят бързо, трябва да се осигурят финансови ресурси, които да бъдат достъпни на местно и регионално равнище. На всички градове и региони, участващи в програмата за техническа помощ по Механизма за подкрепа в областта на политиките, беше определен експерт по управлението с цел оказване на подкрепа в ориентирането в националната законодателна и финансова среда и разкриване по този начин на наличните финансови ресурси и възможности за финансиране и осигуряване на възможност за изпълнението. Всички конкретни примери, насочени към намаляване на риска от бедствия, възстановяване на природата и справедлива устойчивост, включват финансови съображения. За достъп до още материали относно финансирането на адаптирането, вижте подкаста и уебинара относно финансирането на мерки за справедливо адаптиране.

„Съществуват големи различия между местните власти – те разполагат с идеята, знанията или капацитета, но се нуждаят от помощ при подробностите. Липсва разбиране за необходимостта от ангажиране, за това, че работата не приключва с написването на проекта, а именно след това започва действието. Хората, които разполагат с идеята и способността да намерят средства за изпълнението на своите мерки, ще намерят човек, който знае как да ги приложи и как да ги финансира.“

Д-р Ana Maria Boromisa

Научен съветник, Институт за развитие и международни отношения
(Национален семинар по PSF в Хърватия - „Адаптиране към изменението на климата чрез създаване и прилагане на планове за действие за устойчива енергия и климат (SECAP)“)

Още материали

УЕБИНАР

Fostering a local just resilience – part 1 –
Navigating the EU policy and financial landscape

ПОДКАСТ

João Dinis on cities and states adapting to climate change,
декември 2022 г.

City and region's experiences in the Policy Support Facility,
януари 2024 г.

Published by the Covenant of Mayors – Europe Office in February 2024

Designed by unger+, www.ungerplus.de

© Graphic visuals by Norma Nardi

Photos from the PSF Technical Assistance Programme

© European Union, 2024

This publication does not involve the European Commission in liability of any kind.

Споразумение на кметовете
за климата и енергията
ЕВРОПА

A member
of the

GLOBAL COVENANT
of MAYORS for
CLIMATE & ENERGY